

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

MIASTO
STOŁECZNE
WARSZAWA

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Skrót założeń strategii rozwoju usług w zakresie rozwoju usług kulturalnych w dzielnicy Żoliborz

*sporządzony w ramach projektu „Od diagnozy do strategii – model planowania
rozwoju usług publicznych” dofinansowanego ze środków Unii
Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna”*

Grudzień 2013

1. Czym jest strategia rozwoju?

Strategia rozwoju to:

- ➔ dokument określający długofalowy plan, kierunek działań służących do osiągnięcia założonych celów, przez co możliwa będzie zmiana z sytuacji obecnej na pożądaną,
- ➔ zbiór decyzji (merytorycznych, organizacyjnych i finansowych) podjętych przez władze dzielnicy w celu stymulowania rozwoju w wybranym obszarze,
- ➔ sposób na wyróżnienie własnych działań i określenie specyfiki dzielnicy na tle otoczenia.

Punktem wyjścia do prac nad strategią jest przeprowadzenie **diagnozy** tematu, dla którego ma być tworzona strategia. Na tej podstawie można wskazać elementy **pozytywne**, które **należy rozwijać** przy pomocy strategii jak i te **negatywne**, którym warto **przeciwdziałać**.

W niniejszym dokumencie przedstawiono główne wyniki prac nad zbadaniem stanu obecnego dzielnicy Żoliborz w zakresie rozwoju kultury.

2. Dlaczego kultura?

Żoliborz jest specyficzną dzielnicą, zamieszkaną przez **osoby dobrze wykształcone, artystów i literatów**, którzy mają **wysokie wymagania dotyczące oferty kulturalnej**. Mieszkańcy oczekują oferty obejmującej kulturę wysoką na satysfakcjonującym poziomie, a spełnienie takich oczekiwań wymaga dużych nakładów finansowych.

Jedną z głównych bolączek Żoliborza jest **brak samorządowego domu kultury**. Jest to nietypowe w porównaniu z większością dzielnic w mieście. Brak domu kultury w dzielnicy przekłada się na kolejne bolączki kultury np. **brak lokalu dla wydarzeń kulturalnych, obchodów świąt i rocznic**. Obecnie tego typu imprezy organizuje się na świeżym powietrzu, co uzależnia ich powodzenie od pogody. Istnieje też konieczność **wynajmowania na komercyjnych warunkach sali** w kinie „Wisła”, by móc organizować dzielnicowe uroczystości.

Kolejna bolączka związana jest z **finansowaniem kultury**, które w znacznej mierze zależy od obecności w dzielnicy domu kultury, na którego działanie i utrzymanie planowane są środki w budżecie Miasta.

Po trzecie z brakiem domu kultury związana jest też **niedostateczna koordynacja działań i imprez kulturalnych** zarówno wewnątrz dzielnicy, jak i pomiędzy dzielnicą a miastem. Dom kultury oprócz organizacji zajęć i imprez udzielałaby także informacji dotyczących pozostałej oferty kulturalnej w dzielnicy.

Bardzo istotną rolę w życiu kulturalnym sporej części mieszkańców pełni **sieć bibliotek w dzielnicy**. Czytelnictwo jest wysokie a ciasnota panująca w bibliotekach nie odstrasza wiernych czytelników. W obecnych obiektach bibliotek nie ma dużych możliwości rozszerzania działalności np. o spotkania z autorami – nie ma na to fizycznie miejsca.

Bardzo istotną rolę pełnią w obszarze kultury **aktywne i twórcze organizacje pozarządowe**, które są inicjatorami wielu działań o niewielkiej w sumie skali, ale cieszących się sporym zainteresowaniem.

Charakterystyczna dla Żoliborza jest bardzo duża aktywność kulturalna wspólnot mieszkaniowych działających w ramach **osiedlowych domów kultury**, finansowanych ze środków Spółdzielni mieszkaniowych np. Dom Kultury Promyk, Społeczny Dom Kultury czy Dom Kultury Piaski.

Uzupełnienie oferty kulturalnej następuje także poprzez dobrą współpracę pomiędzy właścicielami: **kawiarni, klubów i innych lokali**, w których równoległe z podstawową działalnością prowadzona jest działalność kulturalna skutkuje dla dzielnicy większą różnorodnością oferty, natomiast dla właścicieli zwiększonymi obrotami wynikającymi z większego zainteresowania zróżnicowaną w ten sposób ofertą.

Wszystkie powyższe działania i aktywności nie są jednak integrowane i koordynowane w wystarczającym stopniu co w połączeniu z brakiem centralnej instytucji kultury powoduje konieczność pracy w obszarze kultury.

3. Plusy i minusy w obszarze profilaktyki zdrowotnej i działań na rzecz wspierania aktywności fizycznej

Plusy

- ✓ **Poczucie odrębności od mieszkańców innych dzielnic.** Własna tożsamość. Żoliborzanie są dumni, że tu mieszkają, że mają swoją historię, wewnętrzne więzi. Żoliborzanie żyją tu z pokolenia na pokolenie i tym się szczycą.
- ✓ **Obecność w dzielnicy atrakcyjnych, „fajnych” miejsc plenerowych** (jest ich niewiele, ale sprzyjają organizacji dużych imprez na wolnym powietrzu; np. zielona, zadrzewiona Kępa Potocka).
- ✓ **Chęć obcowania z kulturą wśród mieszkańców.** Duże potrzeby i duża aktywność w tym zakresie bogaty dorobek kulturalny dzielnicy.
- ✓ **Działania niesztabowe, twórcze** (np. w kawiarniach - obecny burmistrz podejmuje działania, żeby zapełnić dzielnicę kameralnymi miejscami z konsumpcją i kulturą), kulturalna działalność firm.
- ✓ **Mała kameralna, dobrze skomunikowana dzielnica, łatwo dotrzeć do mieszkańców, zgromadzić ich.** Łatwo przemieszczać się w niej i z niej do innych dzielnic. Dobre skomunikowanie części dzielnicy, stacja metra w dzielnicy. Dobra komunikacja (tramwaje, autobusy, metro, stacja metra na terenie dzielnicy) umożliwiająca łatwy dostęp do kultury.
- ✓ **Duża grupa osób tworzących kulturę**, z których wielu czynnie działa oraz osobowości, które już nie są czynne zawodowo, np. aktorzy, twórcy filmu, artyści, literaci ale którzy są autorytetami a z których opiniami mieszkańcy się liczą.

Minusy

- ✓ **Brak dzielnicowej instytucji kultury** (Domu Kultury)
- ✓ **Brak systemu informacji kulturalnej**, który wynika m.in. z braku całościowego kalendarza imprez/obchodów/rocznic i jest bezpośrednio powiązany z brakiem stałych punktów informacyjnych, np. interaktywnych o ofercie kulturalnej.
- ✓ **Brak biuletynu z informacjami jakie są imprezy, co się dzieje, kto występuje.** Zapewniałby w ten sposób przyciągnięcie chętnych do udziału w imprezach; a nie był gazetą samorządowo-polityczną, bowiem na to jest mniejsze zapotrzebowanie.
- ✓ **Słabość organizacyjno- ekonomiczna części podmiotów pozarządowych**, które działają jak są środki, niesystematycznie, mają trudności z rozliczaniem przyznanych dotacji i nierzadko z poziomem oferowanych usług
- ✓ **Brak pełnej możliwości wspierania ze środków publicznych** (przeszkody proceduralne, finansowe, merytoryczne) obywatelskich inicjatyw kulturalnych, które są niezwykle cenne z punktu widzenia różnorodności oferty i jej unikalności.
- ✓ **Niepewność budżetowa Urzędu Dzielnicy/miasta.** Zapis ten dotyczy finansowania zadań, projektów w horyzoncie kilku najbliższych lat.

4. Co warto zrobić, aby zmienić sytuację?

Żoliborz ma bardzo duże możliwości do rozwijania bogatej i różnorodnej oferty kulturalnej w dzielnicy w postaci: organizacji pozarządowych, twórców kultury, uznanych autorytetów kultury, oddanych pracowników Urzędu Dzielnicy. Plany rozwoju kultury powinny być budowane z udziałem wszystkich tych osób.

Aby rozwijać kulturę w dzielnicy należy zająć się niewystarczającą koordynacją informacji dotyczących działań kulturalnych w dzielnicy i w mieście. Należy także odpowiedzieć na pytanie w jaki sposób przezwyciężać problemy niedoborów budynków służących kulturze w dzielnicy.

Są pewne propozycje, pomysły wykorzystania budynków o innych funkcjach do celów kultury ale są to na razie pierwsze próby, a potrzebne są przesądzenia odnośnie do całościowych rozwiązań, jak radzić sobie z niedoborami.

Należy skoordynować ofertę wewnątrz dzielnicy i ofertę miasta oraz zapewnić odpowiednie (ilościowo i jakościowo) obiekty do prowadzenia działań kulturalnych. Jest to szczególnie ważne w sytuacji stale rosnących potrzeb kulturalnych mieszkańców. Zatem, aby móc sprostać oczekiwaniom mieszkańców należy proponować kierunki działań związane ze wspieraniem współdziałania szerokiej i niejednorodnej grupy pomysłodawców i realizatorów oferty kulturalnej w dzielnicy. Jest to trudne zadanie zważywszy, że chodzi tu o współpracę urzędów, firm

i organizacji pozarządowych oraz zaproszenie jeszcze do współpracy osób fizycznych - twórców kultury, którzy ze względów formalno- prawnych są „poza nawiasem”, nie ma bowiem do tej pory zbyt dużych możliwości wsparcia ich działalności przez urząd.

Szeroka rozwinięta oferta kulturalna powinna bazować na silnym poczuciu odrębności Żoliborzan.

Rozwój kultury w dzielnicy powinien następować równolegle z rozwojem skutecznej i atrakcyjnej informacji o ofercie dla mieszkańców. Można rozważyć istniejący plakat żoliborski z rozpoznawalną grafiką lub też pomysł stałych punktów elektronicznych z informacją o ofercie kulturalnej w dzielnicy, albo szerzej w całym mieście.

Jeszcze jedną ważną rzeczą jest promocja oferty kulturalnej dzielnicy, nie chodzi tu jednak o jednorazowe i niepowiązane działania, ale o te zaplanowane i całościowe. Powinno zostać określone, jaka oferta w obszarze kultury wymaga szczególnej ochrony i wsparcia. Powyższe działania są najważniejsze, aby zmienić obecny obraz kultury w dzielnicy.